

Open Joodse Huizen - Huizen van Verzet | Noord-Groningen - SJEW

Rooster 2 t/m 4 mei 2025

Wanneer	Waar?	Wie?	Waarover?
R-1 Appingedam 3 mei, 14.30-15.45	Broerstraat 6 (<i>vm. synagoge</i>)	Wouter Bosma	Daniël van der Klei, gezin, genealogie, herinneringen, huizen en vroege deportatie.
R-2 Delfzijl 2 mei, 15.00-15.30 2 mei, 19.00-19.30 4 mei, 11.00-11.30	C. Houtmanstraat 6	Lex van Rootselaar	David en Ida van Buren-Neerduin en Rosette Neerduin.
R-3 Delfzijl 3 mei, 16.00-16.30	Singel 50 (<i>vm. synagoge</i>)	Henk Nijhuis (binnen)	Gezin Israël Hoogstraal
R-4 Delfzijl 3 mei, 16.30-17.00	Singel 50 (<i>vm. synagoge</i>)	Elex Kappen (buiten)	Monument 'Licht der Zee' en een korte vertelling over meester Levie Cohen.
R-4-expo Delfzijl 3 mei, 17.00-18.30	van Singel 50 naar Zeebadweg 7a	Elex Kappen	Wandeling via de school van meester Cohen en de vm. winkel van de familie Hoogstraal naar MuzeeAquarium Delfzijl voor film en expositie '126 Namen'.
R-5 Eenrum 3 mei, 14.00-14.30 3 mei, 20.00-20.30	Molenstraat 8	Eliza Gussenhoven	Hendriejette en Froukje Benninga en Kaatje Benninga-Israëls
R-6 Usquert 3 mei, 16.00-16.30 3 mei, 19.00-19.30	Wadwerderweg 62 (schuur)	Pieter Tako Bierema	Pieter Bierema
R-7 Uithuizen 3 mei, 13.15-14.00 3 mei, 14.15-15.00	Oosterstationstraat 5	Anton Mulder en Kunny Luchtenberg	Melle Jakob Bultena
R-8 Uithuizen 3 mei, 15.15-16.00 3 mei, 16.15-17.00	Hoofdstraat-West 38	Teun Juk	Comprecht Leviet
R-9 Warffum 4 mei, 13.00-14.00	Noorderkerkpad 13, (<i>huiskamercafé</i>)	Kaja van Grieken en Louis Stiller	Introductie & rondleiding Joods Warffum
R-10 Westernieland 4 mei, 13.30-14.30	D. Wierengastraat 72	Jack van Dijken	Dirk Wierenga
R-11 Westernieland 4 mei, 15.00-16.00	D. Wierengastraat 61 (<i>oude OLS</i>)	Wiebe Zorge	Elly Desira Vleesblok
R-12 Winsum 3 mei, 14.00-14.40 3 mei, 15.00-15.40	Hoofdstraat 2B (<i>voorheen hotel Til</i>)	Aad vd Drift	Jozef Garson
R-13 Winsum 3 mei, 14.00-14.40 3 mei, 15.00-15.40	Oosterstraat 20	Romke Visser	Agatha de Vries-van Zuiden
R-14 Winsum 3 mei, 16.00-17.15	Schoolstraat 24 (<i>vm. synagoge</i>)	Willy Lemstra	Izack van Berg & wandeling langs locaties 'Joodse Huizen/Huizen van Verzet'

Programma Open Joodse Huizen - Huizen van Verzet 2025, Noord-Groningen

gemeente EEMSDelta

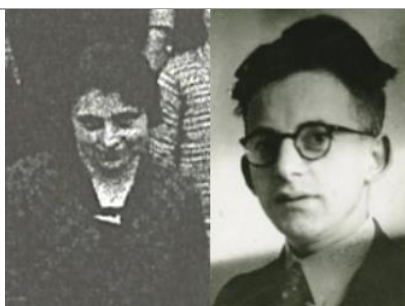
1. APPINGEDAM

locatie: Broerstraat 6, voormalige synagoge
tijdstip: 3 mei, 14.30 - 15.45 uur

verteller: Wouter Bosma

over: [Daniël van der Klei](#)

Van der Klei-verwante Wouter Bosma vertelt over het gezin van Daniël van der Klei, de huizen van Daniëls omvangrijke Damster *familie*, de naoorlogse herinneringen aan hun gezinnen en Daniëls vroege deportatie op 16 juli 1942 naar Westerbork.

2. DELFZIJL

locatie: C. Houtmanstraat 6
tijdstip: 2 mei, 15.00 - 15.30 uur en
2 mei, 19.00 - 19.30 uur
4 mei, 11.00 - 11.30 uur

verteller: Lex van Rootselaar

over: [David en Ida van Buren-Neerduin](#)

De Drentse godsdienstonderwijzer David van Buuren en echtgenote, onderwijzeres Ida van Buuren-Neerduin uit Roodeschool, wonen samen met Ida's zuster Rosette in de Cornelis Houtmanstraat 6 als ze in 1942 op last van de bezetter naar het getto in Amsterdam gaan.

3. DELFZIJL

locatie: Singel 50, vm. synagoge (binnen)
tijdstip: 3 mei, 16.00 uur - 16.30 uur

vertellers: Henk Nijhuis en Elex Kappen

over: [Gezin Israel Hoogstraal](#)

De Joodse familie Hoogstraal woonde in de Waterstaat 20 in Delfzijl waar Israël Hoogstraal een winkel had. Het gezin bestond uit 5 personen: vader Israël, moeder Saartje, de zonen Simon en Karel en dochter Gelle. Allen zijn vermoord in Duitse concentratiekampen. Grondig uitgewist door de nazi's. Het vertellen van het verhaal over de familie Hoogstraal houdt ze in leven. Zo ook de zoektocht naar wie ze waren, hoe ze leefden en hoe ze dachten.

4. DELFZIJL

locatie: Singel 50, vm. synagoge (buiten)
tijdstip: 3 mei, 16.30 - 17.00 uur

verteller: Elex Kappen

over: [Meester Levie Cohen](#)

Na Henks verhaal over de familie Hoogstraal en hun winkel aan de Waterstraat, bekijken we buiten met ontwerper Elex Kappen het '[Monument Licht der Zee](#)' en luisteren we kort naar het verhaal over meester Levie Cohen.

Daarna wandelen we ter voorbereiding op film en expositie '[126 namen](#)' van monument Licht der Zee naar MuzeeAquarium/Zeebadweg via diverse huizen waar Joodse Delfzielsters hebben gewoond en gewerkt.

4a. DELFIJL expo en film

locatie: van Singel 50 naar Zeebadweg 7a
(MuzeeAquarium)

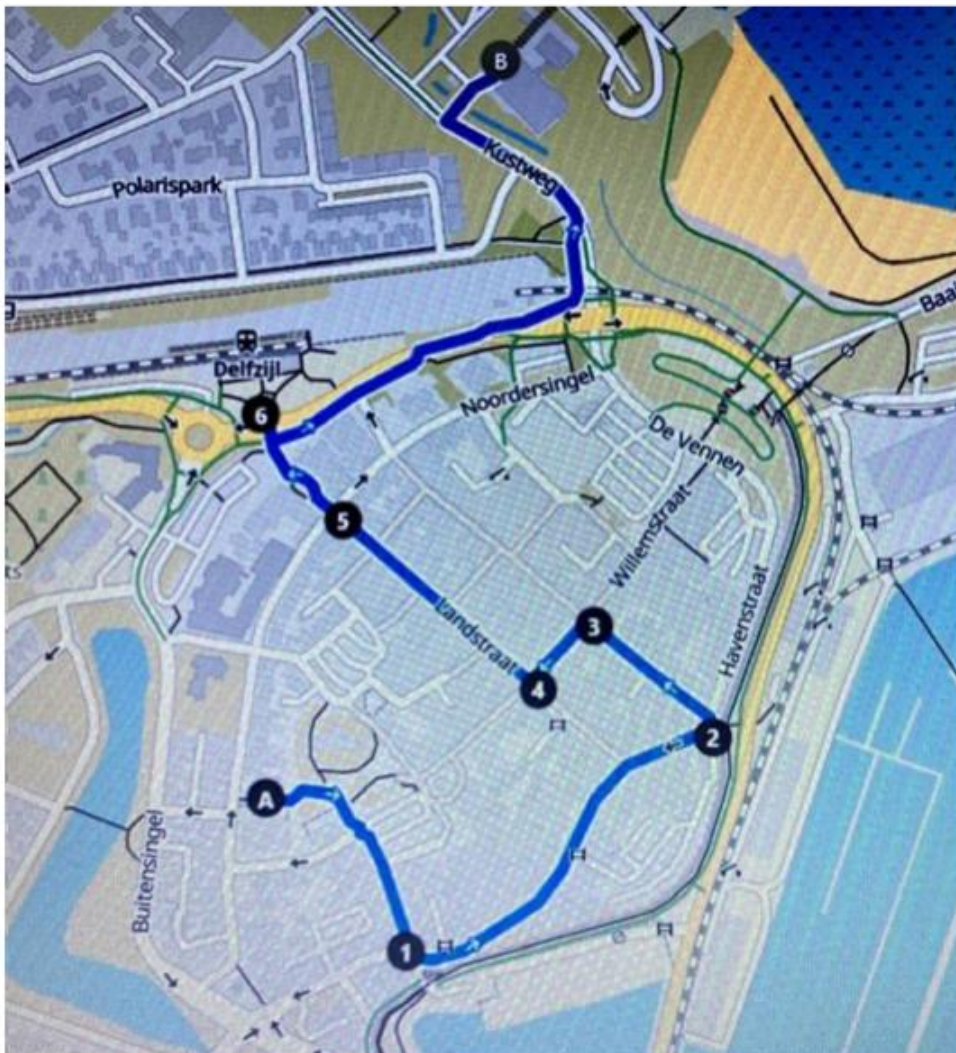
tijdstip: 3 mei, 17.00 - 18.30 uur

verteller/rondleider: Elex Kappen

betreft: een route langs vooroorlogse Joods erfgoed in de straten van Delfzijl, ter voorbereiding op expositie en film '126 Namen'

Van het monument 'Licht der Zee' lopen we via de oude school van meester Cohen en de winkel van de familie Hoogstraal in de Waterstraat 20 volgens de bijgevoegde wandelroute naar het MuzeeAquarium voor de expositie '126 Namen' en de gelijknamige film.

Route wandeling OJH-HvV in centrum van Delfzijl op zaterdag 3 mei 2025

• Beginpunt (A):

synagoge, Singel 50;

• *via Gebroeders Sleutelbergpad, Molenberg, Kerkstraat (1), Oude Schans en Marktstraat naar de Waterstraat (2);*
• *Stilstaan bij het woonwinkelpand van de familie Hoogstraal aan de Waterstraat 20;*

• *Via Poststraat (3) en Landstraat (4 & 5) naar het station aan het Van den Kornputplein;*

• *Stilstaan bij het koffermonument 'Stilstaan' (6) naast het stationsgebouw (dit is een optie die we met overschrijding van de tijdsduur van de wandeling kunnen overslaan);*

• Eindpunt (B):

MuzeeAquarium, Zeebadweg 7^A.

5. EENRUM

locatie: Molenstraat 8
tijdstip: 3 mei, 14.00 - 14.30 uur
3 mei, 20.00 - 20.30 uur

verteller: Eliza Gussenhoven
over: [Hendrijetje en Frouwktje Benninga](#) en hun tante [Kaatje Benninga-Israëls](#) uit Visvliet

Dit verhaal gaat over de twee jonge dochters van de familie Benninga: Jet en Froukje uit de Molenstraat 8 (toen nog een dubbelhuis, 8 en 8a) én over 'tante Kaatje' die in Eenrum op de Molenstraat 27 woonde. Jet was 62 jaar toen ze gedeporteerd werd, Froukje 54 en tante Kaatje 86. Hun levens en leefomgeving in Eenrum staan in dit verhaal centraal. Maar ook hun deportatie. Jet en Froukje worden op 23 november 1942 in Auschwitz vermoord, Kaatje op 20 maart 1943 in Sobibor.

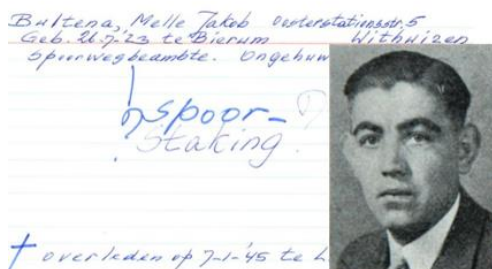

6. USQUERT

locatie: Wadwerderweg 62
tijdstip: 3 mei, 16.00 - 16.30 uur
3 mei, 19.00 - 19.30 uur

verteller: Pieter Tako Bierema
over: [Pieter Bierema](#)

In de schuur van de ouderlijke boerderij te Wadwerd vertelt neef Pieter Tako Bierema over zijn oom Pieter Bierema, die in de ochtend van 10 mei 1940 bij de luchtslag boven Den Haag om het leven kwam. De verteller gaat onder andere in op de omstandigheden waaronder de vliegers het op moesten nemen tegen de Duitsers. Bierema is kort na zijn overlijden met militaire eer in Usquert begraven. Na de oorlog werd in Appingedam een kazerne naar hem genoemd. In Usquert en Appingedam dragen straten zijn naam.

7. UIITHUIZEN

locatie: Oosterstationstraat 5
tijdstip: 3 mei, 13.15 - 14.00 uur
3 mei, 14.15 - 15.00 uur

vertellers: Anton Mulder en Kunny Luchtenberg
over: [Melle Jakob Bultena](#)

Melle Jakob Bultena werd als 21-jarige onderduiker op 7 januari 1945 opgepakt bij Soest en daarna samen met negen anderen gefusilleerd op de weg Uitgeest-Limmen als vergelding voor de aanslag op een Duitse militair.

8. UIITHUIZEN

locatie: Hoofdstraat-West 38
tijdstip: 3 mei, 15.15 - 16.00 uur
3 mei, 16.15 - 17.00 uur

verteller: Teun Juk
over: [Comprecht Leviet](#)

Comprecht Leviet werd geboren in Uithuizen op 12 juli 1910. Zijn ouders waren Heiman Leviet en Liëna Eckstein. Ze hadden zeven kinderen. Heiman Leviet was koopman en dansleraar. Eerst woonde het gezin aan de Hoofdstraat-Oost in Uithuizen

(het huis is er niet meer). Later verhuisden ze naar een huurwoning aan de Havenweg 36. Comprechts vader overleed hier eind 1937, zijn moeder eind 1940. Daarna verhuisde hij naar Hoofdstraat-West 38 in Uithuizen en ging als kostganger inwonen bij de weduwe Henderika Knorringa-Gronsveld en haar twee kinderen Salomon Frederikus en Jettiena Lowina. Comprecht Leviet werkte als typograaf bij de Ommelander Courant. In 1935 werd er een foto gemaakt waar hij samen met zijn collega's op staat (links vooraan).

9. WARFFUM

locatie: Noorderkerkpad 13 (huiskamercafé)

tijdstip: 4 mei, 13.00 - 14.00 uur

vertellers: Louis Stiller en Kaja van Grieken
over: [Levie en Frouke van der Hal-Bloemendal](#),
([Noorderkerkpad 9](#))

Journalist Louis Stiller verzorgt de inleiding, Kaja van Grieken van 'Stolpersteine Warffum' begeleidt een wandeling langs zeven locaties in het dorp waar Stolpersteine zijn gelegd en vertelt ter plekke over het lot van de Joodse bewoners van de bijbehorende woningen.

10. WESTERNIELAND

tijdstip: Dirk Wierengastraat 72

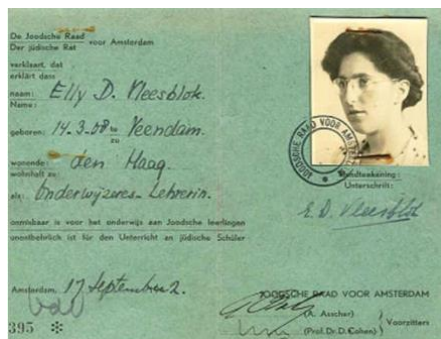
locatie: 4 mei, 13.30 - 14.30 uur

verteller: Jack van Dijken

over: [Dirk Wierenga](#)

Dirk Wierenga groeit op in Westernieland. Na een conflict met een N.S.B.-er duikt hij onder in Enkhuizen, wordt koerier en brengt onderduikers, ook Joden, van het Westen naar Westernieland. Zijn vader brengt hen naar boerderijen in de polder. Dirk wordt verliefd op Hinke. Als lid wordt van de knokploeg slaat het noodlot toe. Dirk en anderen worden gearresteerd en opgesloten. Dirk en Anton Kranenburg krijgen de doodstraf. Ze worden overgebracht naar de dodencellen van het Oranjehotel en op 20 mei 1944 gefusilleerd op de Waalsdorpervlakte.

In de lezing brengt Jack van Dijken Dirk tot leven: een jongeman met een sterk gevoel voor rechtvaardigheid en een diep geloof. Zijn verhaal brengt u van de stille straten van Westernieland tot de duinen bij Den Haag. Over moed, verraad, en een naam die nooit vergeten mag worden.

11. WESTERNIELAND

tijdstip: Dirk Wierengastraat 61

locatie: 4 mei, 15.00 - 16.00 uur

verteller: Wiebe Zorge

over: [Elly Desira Vleesblok \(Saartje\)](#),
13-01-1908 Veendam, 29-02-1944 Auschwitz.

Er viel een blaadje uit een schrift. Er stond:

“Meester Huizinga van de O.L.S Westernieland had een Jodin als onderwijzeres in de laagste klassen. Ze heette Juf Vleesblok, was afkomstig uit Stadkanaal, waar haar vader een slagerswinkel had. In het dorp stond ze beter bekend als Saartje. Tijdens de Tweede Wereldoorlog pleegde ze zelfmoord”,

Saartje pleegde geen zelfmoord. Saartje was Elly Desira Vleesblok, geboren 1908, Veendam, dochter van slager Simon Vleesblok en Rosaline Philips. Van 1936 tot 1940 gaf ze les aan de laagste klassen van de O.L.S. Westernieland. Doordeweeks was ze in het

dorp in de kost. Het leerlingenaantal liep terug. Elly kreeg eervol ontslag. Ze vond een nieuwe betrekking in Den Haag. In 1941 begon de Jodenvervolgning. Elly dook onder, werd verraden. Via Westerbork werd ze afgevoerd naar Auschwitz. Daar werd ze vermoord. Haar ouders ondergingen hetzelfde lot in Sobibor.

12. WINSUM

locatie: Hoofdstraat 2B (voormalig hotel Til, de tap ziet er nog precies zo uit!)

tijdstip: 3 mei, 14.00 - 14.40 uur
3 mei, 15.00 - 15.40 uur

verteller: Aad van der Drift
over: [Jozef Garson](#)

Jozef Garson was het jongste kind van slager Garson Garson en Eleena Elkan van der Reis. Hij werd in 1880 in Winsum geboren en groeide er op. Na vaders overlijden in 1901 zetten Jozef en zijn broer Hartog vaders bedrijf voort. Later laten ze een pand in de Nieuwstraat bouwen. In de dertiger jaren reisden ze voor de schapenhandel naar Hongarije en ervoeren daar de gevolgen van antisemitisme. Terug in Obergum werd Hartog somber en pleegde in 1937 zelfmoord. In het begin van de oorlog verloor Jozef zijn slagersbedrijf en baan als hulpober. In november 1942 moest hij naar Westerbork. Hij veronderstelde dat hij in Duitsland zou gaan werken, maar werd naar Auschwitz gedeporteerd en daar, net als vier andere Winsumers, op 23 november vermoord.

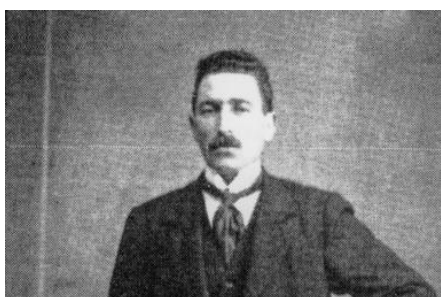

13. WINSUM

locatie: Oosterstraat 20
tijdstip: 3 mei, 14.00 - 14.40 uur
3 mei, 15.00 - 15.40 uur

verteller: Romke Visser
over: [Agatha de Vries-van Zuiden](#)

Agatha de Vries-Van Zuiden (1886-1942) was de stille kracht achter de manufacturenhandel die zij met haar man Michiel (1888-1942) vanaf ca. 1930 dreef. Ze trouwden in 1925 in Enschede. Zij runde de winkel en het gezin met twee opgroeiende jongens. Zij was bescheiden en ernstig; hij was extravert en ging met pak de boer op. Het paar vertoonde lef met het neerzetten van een modern ogend winkelpand en wisten de lening daarvoor via sappelen en sober leven af te betalen. Hun familie aan de Tuinbouwstraat was aanmerkelijk beter af. Wat zat daarachter?

14. WINSUM

locatie: Schoolstraat 24, voormalige synagoge
tijdstip: 3 mei, 16.00 - 17.15 uur

verteller: Willy Lemstra
over: [Izack Jonathan van Berg](#)

Na een korte vertelling over koopman in vee Izack Jonathan van Berg voor wie recent een stolperstein is gelegd volgt een wandeling anno 1932. In dat jaar betrekken Jakob en Sophie de Vries-van der Klei het huis aan de Tuinbouwstraat nr. 6, dat eind jaren twintig gebouwd is. Destijds was de Tuinbouwstraat een nieuwe straat in Obergum. We wandelen langs diverse Joodse Huizen en eindigen in de Havenstraat waar Izack heeft gewoond en gewerkt. In die straat hebben meerdere generaties Van Berg gewoond en hun beroep uitgeoefend van veekoopman en vleeschhouwer.